

HENRIK WILLIAMS

## Till tolkningen av personnamnet **kina**

I fyra nordiska runinskrifter återfinns runföljderna **kina** (nom.), [**kinu**] (ack.), och bakom dessa skrivningar döljer sig med all sannolikhet ett personnamn. De inskrifter i vilka beläggen ingår är enligt de nationella korpusutgåvorna följande (normaliseringen till fornvästnordiska enligt Samnordisk runtextdatabas med kompletteringar; översättningarna är ibland något moderniserade):

Öl 10† Alvlösa, Smedby sn, Gräsgårds hd

**eimunr : auk : kuna[r] - - - - þair · [l]uku : kirþü : þisn : eftir : kinu : fatran**

*Eimund(d)r ok Gunnarr ... þeir kumbl gerðu þessa eptir Gunna djarfan.*

Emund och Gunnar ... de gjorde detta minnesmärke efter Gunne den djärve.

Sö 196 Kolsundet, Ytterselö sn, Selebo hd

**· hikifriþr · lit · r-isa · sain · þna · iftir · ayulf · faþur · sin · auk · staf · ayulf-  
kiarþi · | · þat · ausþiki · hiuk · asur · ifnti · kina · uistr**

*Ingifriðr lét reisa stein þenna eptir Eyjulf, faður sinn, ok staf. Eyjulf gerði þat austþingi(?). Hjó Qzurr. Efti(?) Ginna vestr.*

Ingefrid lät resa denna sten och stav efter Öulv, sin fader. Öulv gjorde detta ting i öster(?). Assur högg (runorna). Ginna utförde (tingsplats) i väster(?).

DR 412 S:t Paulskatedralen, London

**(ki)na : let : lekia : st | in : þensi : auk : tuki :**

*Ginna lét leggja stein þenna ok Tóki.*

Ginne lod lægge denne sten sammen med Toke.

N 815 Trondheim<sup>1</sup>

a) ×**fpuorkhniastbmly**×li[o < u]la

b) **þatirmønøþruormønøprti**

c) **kina:ræistrunarþesar:friakoælt**

<sup>1</sup> Inskriften är ännu opublicerad, men Jan Ragnar Hagland (ms) har generöst nog gjort sitt manuskript till den kommande delen av NIyR tillgängligt. I Samnordisk runtextdatabas bär denna inskrift det preliminära signumet N A156.

a) *fpuorkhniastbmlý x Leo lá.* b) *Pat er mánaðr, vár mánaðrtí(ð)* c) **kina** *reist rúnar þessar frjákveld.*

Fuþork-innskrift. Leo låg. Det er ein måned, vår månedstid. Kina(?) rista disse runene kvelden før fredag.<sup>2</sup>

Den vida geografiska spridningen är anmärkningsvärd: England, Trondheim, Mälardalen och Öland. Om det är ett och samma namn som döljer sig bakom de aktuella runbeläggen måste det ha varit känt i flera olika nordiska miljöer under vikingatid och medeltid.

Tre av beläggen har tolkats som utgörande kvinnonamn. Redan Lundgren & al. (1892–1934: 65) identifierar namnet **kina** i Sö 196 som *Ginna*, vilket skulle vara »en förkortning» av kvinnonamnet fsv. *Ginnløggh* och ingå i namnet (*Agmundus*) *Ginhuson* i ett diplom från 1324, här alltså ett metronymikon (se också SMP 2: 229 som gör samma bedömning av diplombelägget). Elias Wessén (i SRI 3: 171) följer denna tolkning och den har också upptagits i NRL, där det under uppslagsformen *Ginna* kv[inno]n[amn] lakoniskt konstateras »Kortform till → *Ginnlaug*».

Roland Otterbjörk (1984: 214 ff.) har invändningar mot Wesséns tolkning av Sö 196, inbegripet runföljden **kina**. Inskriftens avslutning vill Otterbjörk, med antagandet om en omkastning **kina** för **k(ni)a**, istället tolka på ett sätt som kan sammanfattas med *Hefnti knía vestr* '(Öulf) hämnade i västerled sin kamrat'. »[V]i känner ingen parallell till att kvinnor låtit inrätta eller ombesörja [tingsplatser], även om t.ex. upplåtelse av mark vore fullt tänkbar», menar Otterbjörk (s. 215) och avvisar därmed att **kina** ska tolkas som ett kvinnonamn i subjektställning.

Vad beträffar Londonstenen konstaterar Jacobsen och Moltke (i DR sp. 478 f.) att ristaren sannolikt är svensk (vilket dock inte säger något om de på stenen omnämnda personernas härkomst, trots att detta uppenbarligen förutsätts, se nedan). Läsningen av den inledande runföljden, vilken enligt svensk runologisk tradition skulle translittereras **kina**, är enligt dem »den sandsynligeste» (sp. 480), och »[...] G i n n e — som hoved-'rejseren' — er den afdødes hustru, medens Toke er hans søn». Om namnet *Ginna* heter det (sp. 653): »Navnet — antagelig forkortelse af runesv. *Ginnlaug* — er ukendt i vn. og da., men findes på Sö. no.196.» Katherine Holman (1996: 30 f. m. litt.) ansluter sig till den etablerade läsningen, vilken får anses vara tämligen pålitlig. Holman är dock inte säker på att denna runföljd nödvändigtvis måste vara identisk med kvinnonamnet *Ginna* (se nedan).

<sup>2</sup> Denna medeltida inskrifts innehåll kan enligt Hagland (ms) vara astronomiskt, och dess sammanhang kanske utgörs av en eller annan form av »kjerleiksmagi».

Även Jan Ragnar Hagland (ms) stannar för att ansätta ett kvinnonamn vid tolkningen av **kinu** i N 815, men i detta fall ett »*Kina* eller *Kinna* til *Kristina*, som i alle fall etter 1300 tek til å bli nokså vanleg i Noreg (jf. Lind 1905–15: 719 f.). Vi har likevel ikkje sikre belegg for slike namneformer frå mellomalderen.» Han erinrar om samma runföljd i Sö 196 och DR 412, men »det skulle vel kunna vera med å problematisera Roland Otterbjörks avvisning [se ovan] av at det der kan dreie seg om eit kvinnenamn».

Hagland laborerar med ett möjligt »heiti» som skulle ha samband med verbet *ginna* (se vidare nedan) men väljer alltså kvinnonamnet *Kinna*, även om han med ett frågetecken markerar sin tvekan. Det är en smula märkligt att han fastnar för alternativet *Kinna*. Namnet *Kristin(a)* tillhör senmedeltiden, och något spår av hypokorismen *Kin(n)a* finns över huvud taget inte under norsk medeltid. Eftersom N 815 av Hagland arkeologiskt dateras till 1100-talets sista tredjedel är det tveksamt om *Kristin(a)* ens hade börjat användas i Norge då; att hypokorismen *Kin(n)a* skulle ha gjort det är naturligtvis ännu mer osannolikt.

Belägget [**kinu**] i Öl 10† slutligen har diskuterats ganska utförligt i tidig runologisk litteratur, men verkar inte ha intresserat forskarna efter utgivningen av Ölands runinskrifter. Sophus Bugge (i Brate & Bugge 1891: 259) såg i inskriftens avslutande [**eftir : kinu : fatran**] ett fall av »Runeomflytning» och tolkade det som »**eftir : kuna : tirlfan** [...] *eftir Gunna diarfan*». Sven Söderberg (i SRI 1: 55) gör bara en obetydlig justering av Bugges tolkningsförslag i detta hänseende. Bugge (1900: 13 ff.) återkom dock snart till inskriften och ville då hellre se en »grafisk Omsætning» för **kuna frinta**, dvs. *Gunna frænda*. Erik Brate behandlar i ett tillägg till Ölands runinskrifter (SRI 1: 142 f.) både Bugges och Söderbergs tydningar. Brates eget förslag till restituerad läsning och tolkning (med markerad allitterering och Brates egen transkription) av inskriftens avslutning skulle kunna sammanfattas på följande sätt:

... **þeir · kuml : kirþü : þisn : eftir : kinu : fatran**

... *þeir kuml gærðu þessa æptir kinu witrn.*

... de gjorde detta minnesmärke efter **kinu** den kloke.

Brate tar inte ställning till vilket namn som döljer sig bakom runföljden [**kinu**], men han skriver (i SRI 1: 143): »Då **kinu** naturligare allittererar med *kuml* än med *gærðu* följer, att detta obekanta namn haft *k-* till begynnelseljud.» (Eftersom antagandet om att inskriften skulle vara versifierad dock är obevisat är detta inget starkt argument för vilket begynnelseljud vi har att räkna med.) Brate (a.st.) invänder fullt berättigat mot antagandet om grafisk omkastning i

[**kinu : fatran**]. Hans eget förslag är alltså *witran* och han jämför med den då gällande läsningen och tolkningen av det inledande partiet av Ö1 28, vilket av honom (i SRI 1: 90 ff.) återgavs med:

**harþrúþr + raisti × stáin + þinsa + aiftir × sun + sin + smip × trak + kuþan + halfitran + brupirans × sitr × karþum brantr**

*Hærþrúðr ræisti stæin þænsa æftir sun sinn Smið, dræng góðan, alvitr. Æn bróðir (h)ans sitr Gardum Brandr.*

Härtrud reste denna sten, mycket klok, efter sin son Smed, en bra karl. Hans broder vistas i Gardarike (Ryssland), Brand.

Runföljden **halfitran** läses dock numera övertygande **halburin** (Jansson 1947: 192) och tolkas som mansnamnet *Halfborinn*, subjektet i den följande satsen, *Halfborinn, bróðir hans, sitr ...* (jfr dock Salberger 1995 som häri hellre vill se ett *halfborinn* 'halvbroder').

Det av Brate antagna berömmande adjektiviska epitetet *vitri* i Ö1 10† finns därmed inte belagt i runinskrifternas nekrologer och användningen av **f**-runan för /v/ vore dessutom avvikande, även om några säkra belägg faktiskt verkar finnas redan under vikingatiden.<sup>3</sup> Slutligen är den inledande **a**-runan för /i/ i *vitran* svår att förklara.<sup>4</sup> Något annat adjektiv som skulle passa runföljden [**fatran**] kan jag dock inte föreslå, men av den maskulina akkusativändelsen *-an* är det uppenbart att epitetet måste åsyfta en mansperson.<sup>5</sup> Det bör alltså inte röra sig om ett (antaget) kvinnonamn *Ginna* i Ö1 10†.

## Ett kvinnonamn *Ginna*

Otterbjörk betvivlade visserligen att kvinnonamnet *Ginna* återfinns i Sö 196, men han ifrågasatte inte den namnbildning Lundgren & al. förutsätter (se ovan) eller deras identifikation av denna med diplombelägget *Ginhuson*. Deras namntolkning motiveras inte, men man får anta att de med »förkortning» (jfr NRL:s »[k]ortnamn») menar att *Ginna* tar sin utgångspunkt i förleden i *Ginnlaug*, på samma sätt som t.ex. *Gunna*, *Holma* och *Inga* är bildade till namn på *Gunn-*, *Holm-* resp. *Ing(i)-*. Det rör sig alltså inte om vad jag skulle vilja kalla en verklig hypokorism, dvs. en ordbildning som tar fasta på ett »signifikativt»

<sup>3</sup> Sm 5 **far var**, Sm 35 **ufari of vari**, U 896 **fitra+faþum hvítaváðum**, möjligen också Ög 16† [**sufur**] *Syvurr*(?) och N 774 **ifir Ivarr** (Hagland ms).

<sup>4</sup> Brate (i SRI 1: 143) påstår missvisande att det finns fall av »**a**-runans bruk för *i*».

<sup>5</sup> Läsningen av den försvunna, men av flera oberoende avbildningar kända inskriften är på denna punkt tämligen samstämmig (Bergström 2001–02: 39).

fonetiskt element i efterleden, typen *Sibbi* av *Sigbjørn* och *Tosti* av *Þórsteinn* (jfr Riad 2002: 62 ff.). Intressant nog verkar det föreligga just en sådan bildning också till *Ginnlaug*, nämligen *Gilla* (U 372; se också SMP 2: 228). Jag känner inte till något annat fall där två olika kortformer (i vuxenspråk) bildats till ett och samma namn, men det kanske inte räcker för att omöjliggöra namnet *Ginna*. Det är däremot mer tveksamt om diplombelägget *Ginhuson* kan återgå på en sådan form. Vi skulle här ha att göra med ett metronymikon, en visserligen ganska ovanlig, men ändå väl styrkt företeelse (Peterson 1992 m. litt.), t.ex. i (*Haquon*) *Gilloson* till det ovan omnämnda *Gilla* (se SMP 2: 228). Men i fallet (*Agmundus*) *Ginhuson* förutsätts att /n:/ skrivs <nh>. Det finns inga paralleller i diplommet ifråga till att lång konsonant inte dubbeltecknas, varken i den latinska texten eller i det svenska ortnamnet *Balingsta* (< *Baldingstad* 1292, se SOL s. 28) skrivet <ballinsta>, <ballingstadum> som nämns i texten; man noterar också att även sigilltexten innehåller samma märkliga skrivning: A[G MVNDI G]INH[V]SEN] (SMP 2: 229). Å andra sidan finns det heller inga paralleller till att kort konsonant betecknas med konsonantgrafem och <h>. Det finns därmed anledning att ifrågasätta namntolkningen, och enligt Lena Peterson<sup>6</sup> bör man överväga möjligheten att istället ansluta namnet till ett antaget *Gin-husen* med tysk bakgrund; jfr andra binamn på *-husen* som nämns av Birger Sundqvist (1957: 79, 146). Belägget i själva diplomtexten har en abbreviatur i ändelsen som lika gärna kan upplösas *-en*. Den konsekventa skrivningen <nh> talar starkt för den tolkning Peterson antyder.

Eftersom inga säkra belegg på kvinnonamnet *Ginna* kan uppvisas är antagandet om ett sådant namn obevisat, och det återstår att undersöka om det finns någon annan möjlig tolkning av runbeläggen i fråga.

## Ett mansnamn *Ginna*

En sådan alternativ tolkning antyds i Haglands resonemang runt N 815 **kina**. Han skriver (ms):

Om det her er tale om eit ekte namn, eller om det er ei eller anna form for *heiti* som er brukt i nett denne, kanskje litt okkulte innskripta, lyt stå ope. Men samband med verbet *ginna* – "bedaaere, bedrage eller lokke en paa en saadan Maa-de, at han deraf har Skam og Skade" (Fritzner) kunne vel tenkjast i denne innskripta.

Det är oklart om Hagland tänker sig ett namn eller ett appellativ. Klarare

<sup>6</sup> Meddelande i e-brev till förf. 9 december 2003.

uttrycker sig Katherine Holman (1996: 35), som uttalat ansluter ett tänkt mansnamn *Ginna* till gruppen av (ursprungliga) mans(bi)namn av den s.k. *Sturla*-typen (se även Holman 1998: 634 f.). Dessa mansnamn med (till synes) feminint genus kan vara denominala eller deverbala; av den senare typen kan förutom *Sturla* också nämnas *Brosa*, *Colbrænna* och *Órækia* (Brylla 1996: 61). Om dessa namn se numera utförligt Jacobsson 2004.

Verbet fvn. *ginna* har enligt Heggstad & al. (1975: 145) betydelserna 'forgjere, gjere vill; gjere sint' och 'narre, lure, lokke'. I formen *Ginnarr* används det som mytologiskt namn på Oden, som dvärgnamn och som heiti för hög och örn. Det är svårt att på rak arm peka ut verkliga personnamn som verkar utgå från en liknande semantik. I alla fall uppför Finnur Jónsson (1907) ingen binamnskategori i vilken en sådan bildning skulle rymmas.

## Mansnamnet *Gína*

En bättre utväg synes det vara att ansluta runföljden **kina** till verbet fvn. *gína* 'gapa'; även här har vi rimligen att göra med ett *Sturla*-namn (se ovan).

Betydelsen av ett antaget *Gína* kan i förstone tyckas lättgenomskinlig eftersom det också finns ett person(bi)namn fvn. *Gapa* som är samhörigt med *Gapi* och *Gapr* (om denna grupp se Salberger 1978: 59 ff.). *Gapa* kan med Finnur Jónsson (1907: 205) tolkas som 'den gabende' men också med t.ex. Lind (1920–21: 102 f.) som 'pratmakare, spefågel', här i anslutning till den bekanta och naturliga betydelseutvidgningen av verbet *gapa* från 'stå öppen' till 'ropa, skrika'. *Gapa* ansluter sig därmed till en grupp binamn förknippade med mänskligt tal (se Salberger 1960: 14–18), t.ex. *Gansi* 'ein som skrik el. gaper?' av *gan* n. 'rop, skrik' (Heggstad & al. 1975: 139) och *Galmi* av *galm* 'skrik, rop, larm' eller *galma* v. 'skrika, ropa hårt, larma' (Salberger 1978: 64–68). Jag vill också erinra om DR 271 **klibia**, vilket alternativt tolkas som runda. *Glippia* och kan höra samman med sv. dial. *glippa* 'ofta öppna en dörr; vara talträngd' (NRL). Det finns dock inget som tyder på att verbet *gína* genomgått en liknande förändring i fornspråket.

I norska dialekter finns dock verbet med betydelserna 'gabe, aabne sig; have Aabninger som man kan se igjennem', 'gabe paa noget, gloe, stirre' (Aasen 1918: 216; jfr Torp 1919: 154). Norska dialekter känner dessutom ett *gína* med äldre kort /i/ med betydelsen 'være aaben, utæt, saa at Lyset glimter igjennem' (Aasen a.st., Torp a.st.). Jfr feng. *ginian* 'gape, snappe', fhty. *ginēn* (Torp a.st.).

Ordstammen *gīn-* finns enligt Rietz (1867: 181) representerad i det gotländska adjektivet *gain* 'vidöppen'. Rietz förutsätter också (s. 193) att det norrländska dialektverbet *ginnäs*, bl.a. 'ropa och gråta högt' (OSDs s.v. *ginnas*), skall

förknippas med *gína* (likaså Torp 1919: 154, Rutberg 1924–31: 90). Detta är dock högst tveksamt, se t.ex. Carin Pihl (1924: 147 m. litt.) som istället övertygande ansluter verbet till *girnask* bl.a. 'begäras, åstundas'.<sup>7</sup>

De norska exemplen tyder på en betydelseutvidgning som har sitt ursprung i att ögonen s.a.s. står på vid gavel. Men av någon sådan utvidgning av verbet finns det, som sagt, inga spår i fornvästnordiskan. Där verkar det entydigt syfta på den öppna munnen: Midgårdormen sägs t.ex. *gína* över agnet. Om verbet *gína* ligger till grund för det antagna person(bi)namnet i runinskrifterna måste man i första hand utgå från en betydelse 'gapa, ha öppen mun, något som är öppet'. Frågan är om en sådan betydelse kunnat användas vid namnbildning. Lind (1920–21: 110) listar *Gínandi* som ett binamn, brukat om en *Úlfr gínandi* i Hyndluljóð. Denna betydelse kan också dölja sig bakom binamnen *Gapr*, *Gapi* och *Gapa*, vilket inte kan bevisas, även om en sådan tolkning måste sägas näralliggande för binamnet *Gapamuðr* 'gapemunn'. Att en öppen mun (eller åtminstone en nedhängande käke) kan vara namnbildningsgrundande verkar beläggas av jättinnenamnet *Hengikepta* 'ei med hengjekjeft', väl ursprungligen beskrivande; det finns också ett namn *Hengikioptr* på Oden (Lind 1905–15: 513).<sup>8</sup> Dessa namn är dock bägge enbart litterära.

Det finns emellertid också en adjektivbildning *gininn* med betydelsen 'som gjerne vil gape, gløypen, glupsk' (Heggstad & al. 1975: 145), vilken antyder att ett binamn *Gína* också kan avse glupskhet. Paralleller torde utgöras av *Átu-fiskr*, jfr nyno. *åtedyr*, *åtegarp* 'storätare' (Lind 1920–21: 6) och *Etandr*'ds.' (sp. 74)<sup>9</sup> liksom av det i ordbildningsmässigt hänseende särskilt intressanta *Glufsa* 'sluka; äta glupskt' (sp. 112).

Det verkar därför finnas ganska gott stöd för tanken att runföljden **kina** (nom.), [**kinu**] (ack.) representerar ett ursprungligt mansbinamn fvn. *Gína*, runsv. *Gīna*, bildat med verbet fvn. *gína* som grund och syftande antingen på namnbärandens gapande mun eller (och kanske hellre) hans därmed förenade glupskhet. Midgårdormens gapande över betet (se ovan) implicerar onekligen glupskhet.

Sammanfattningsvis vill jag ifrågasätta att runföljderna **kina** (nom.), **kinu** (ack.) bör tolkas som ett kvinnonamn *Ginna*. Ytterligare två alternativa tolkningar kan föras fram: Haglands och Holmans maskulina *Ginna* och mitt eget förslag, ett mansnamn *Gína*. En fördel är att man därmed kan beakta Otter-

<sup>7</sup> Elof Hellquist (1948 s.v. *gíríg*) utgår också från bl.a. sv. dial. *gin* i sitt exemplifierande av olika utvidgningar av den ieur. roten \**ghi* 'gapa', men det är osäkert varifrån han har hämtat det föregivna exemplet.

<sup>8</sup> Jag vill tacka Patrik Larsson, Uppsala, för att han har gjort mig uppmärksam på dessa namn.

<sup>9</sup> Jfr också *Matkló* och *Matkerókr* (Lind 1920–21: 253) samt *Sultr* (a.a. sp. 369) och *Munnr* 'Mund' »måske = grådig» (Jónsson 1907: 204, jfr s. 215).

björks befogade kritik av Wesséns tolkning av Sö 196, men slippa acceptera hans förutsatta felristning, **k<ni>a** för **kina**, och istället tolka inskriftens avslutning som *Hefnti Gína vestr* 'Gina hämnade (Öulf) i västerled'. Detta argument framför också Holman (1996: 35) för att tolka Sö 196 **kina** som ett mansnamn (fast i hennes fall alltså *Ginna*). Vidare passar det avslutande epitetet på ÖI 10+ [**fatran**] väl in i en maskulin namnmiljö, och varken i DR 412 eller N 815 är det en nackdel att räkna med ett mansnamn. I valet mellan mansnamnsalternativen *Ginna* och *Gína* ansluter det senare semantiskt bättre till ett välkänt mönster bland personbinamnen. Jag menar därför att vi i fyra nordiska runinskrifter sannolikt har att räkna med ett mansnamn fvn. *Gína* 'den som gapar' eller 'den som glufsar l. är glupsk'.

## Litteratur och förkortningar

- Aasen, Ivar, 1918: *Norsk Ordbog med dansk Forklaring*. 4. Udg. Kristiania.
- Bergström, Evelina, 2001–02: Hur tillförlitlig var Petrus Frigelius som runolog? C-/D-uppsats i nordiska språk. Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet. (Duplic.)
- Brate, Erik & Bugge, Sophus, 1891: *Runverser. Undersökningar af Sveriges metriska runinskrifter*. Stockholm. (Antikvarisk tidskrift för Sverige 10: 1.)
- Brylla, Eva, 1996: Fornsvenska mansbinamn av typen *Dyna*, *Gylta* och *Stura*. I: Från götarna till Noreens kor. Hyllningsskrift till Lennart Elmevik på 60-årsdagen 2 februari 1996. Uppsala. (Skrifter utg. genom Ortnamnarkivet i Uppsala. Serie B. Meddelanden 11.) S. 59–67.
- Bugge, Sophus, 1900: *Ølands Runeindskrifter*. I: *Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie*. 2. Række 15. S. 1–15.
- DR = Danmarks runeindskrifter. Ved Lis Jacobsen & Erik Moltke under medvirking af Anders Bæksted & Karl Martin Nielsen. Text. 1942. København.
- Hagland, Jan Ragnar, ms: *Runer frå utgravingane i Trondheim bygrunn 1971–94*. Med eit tillegg av nyfunne innskrifter elles frå byen (N774–N894) [u.å.] (<http://www.hf.ntnu.no/nor/Publik/RUNER/RUNER.doc>).
- Heggstad, Leiv & al., 1975: *Norrøn ordbok*. 3. utg. Oslo.
- Hellquist, Elof, 1948: *Svensk etymologisk ordbok*. 3 uppl. Lund.
- Holman, Katherine, 1996: *Scandinavian runic inscriptions in the British Isles: their historical context*. Trondheim. (Senter for middelalderstudier. Skrifter 4.)
- 1998: *Scandinavian runic inscriptions as a source for the history of the British Isles: the St Paul's rune-stone*. I: *Runeninschriften als Quellen interdisziplinärer Forschung. Abhandlungen des Vierten Internationalen Symposiums über Runen und Runeninschriften in Göttingen vom 4.–9. August 1995*. In Zusammenarbeit mit Sean Nowak hrsg. von Klaus Düwel. Berlin–New York. (Ergänzungsbände zum Reallexikon der Germanischen Altertumskunde 15.) S. 629–638.



- Jacobsson, Stefan, 2004: Runnordiska *Sturla*-namn. Mansnamn på -a i vikinga- och medeltidens nordiska runinskrifter. C-/D-uppsats i nordiska språk. Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet. (Duplic.)
- Jansson, Sven B. F., 1947: Till tolkningen av Gårdbysten på Öland. I: Arkiv för nordisk filologi 62. S. 186–195.
- Jónsson, Finnur, 1907: Tilnavne i den islandske oldlitteratur. I: Aarbøger for nordisk oldkyndighed og historie. 2. række 22. S. 161–381.
- Lind, E. H., 1905–15: Norsk-isländska dopnamn ock fingerade namn från medeltiden. Samlade ock utgivna. Uppsala–Leipzig.
- 1920–21: Norsk-isländska personbinamn från medeltiden. Samlade ock utgivna med förklaringar. Uppsala.
- Lundgren, Magnus & al., 1892–1934: Svenska personnamn från medeltiden. Antecknade ock ordnade. Uppsala. (Nyare bidrag till kännedom om de svenska landsmålen ock svenskt folkliv 10: 6–7.)
- N, se NiyR.
- NiYr = Norges inskrifter med de yngre runer. Utg. for Kjeldeskriftfondet. 1–. 1941 ff. Oslo. (Norges indskrifter indtil reformationen 2.)
- NRL = Peterson, Lena: Nordiskt runnamnslexikon. Fjärde, reviderade versionen med tillägg av frekvenstabeller och finalalfabetisk namnlista. Februari 2002 (<http://www.sofi.se/SOFIU/runlex>).
- OSDs = Samlingarna till Ordbok över Sveriges dialekter, Språk- och folkminnesinstitutet, Dialektavdelningen, Uppsala.
- Otterbjörk, Roland, 1984: Eftermälet på Kolundsstenen. I: Florilegium Nordicum. En bukett nordiska språk- och namnstudier tillägnade Sigurd Fries den 22 april 1984. Umeå. (Acta Universitatis Umensis. Umeå studies in the humanities 61.) S. 211–217.
- Peterson, Lena, 1992: Metronymika under medeltiden: forskningshistorik. I: Fokus på kvinnor i middelalderkilder. Rapport fra symposiet “Kilder til kvinnehistoriske studier i nordisk middelalder”, Isegran, september 1990. Red. av Berit Jensen Selle-vold, Else Mundal & Gro Steinsland. Skara. S. 85–98.
- Pihl, Carin, 1924: Överkalixmålet 1. Uppsala. (Uppsala universitets årsskrift 1924. Filo-sofi, språkvetenskap och historiska vetenskaper 2.)
- Riad, Thomas, 2002: Svensk smeknamnsfonologi. I: Studia anthroponymica Scandinavica 20. S. 51–98.
- Rietz, Johan Ernst, 1867: Svenskt dialekt-lexikon. Ordbok öfver svenska allmoge-språket. 1–2. Malmö–Köpenhamn–Leipzig–London.
- Rutberg, Hulda, 1924–31: Folkmålet i Nederkalix ock Töre socknar. Stockholm. (Svenska landsmål ock svenskt folkliv B 28.)
- Salberger, Evert, 1960: Trakmal. Ett runsvenskt mansnamn. I: Namn och bygd 49. S. 9–20.
- 1978: Runsvenska namnstudier. Stockholm. (Stockholm studies in Scandinavian philology. New series 13.)
- 1995: Gårdby-stenens *halfburin*. Mansnamn eller attribut. I: Sydsvenska ortnamns-sällskapets årsskrift. S. 103–121.
- Samnordisk runtextdatabas, Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet (<http://www.nordiska.uu.se/forskn/samnord/htm>).

- Sm = Smålands runinskrifter. Granskade och tolkade av Ragnar Kinander. 1935–61. Stockholm. (SRI 4.)
- SMP = Sveriges medeltida personnamn. [Numera:] Utg. av Språk- och folkminnesinstitutet. 1–. 1967 ff. Uppsala.
- SOL = Svenskt ortnamnslexikon. Utarbetat inom Språk- och folkminnesinstitutet och Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet. Red.: Mats Wahlberg. 2003. Uppsala.
- SRI = Sveriges runinskrifter. Utg. av Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien. 1–. 1900 ff. Stockholm.
- Sundqvist, Birger, 1957: Deutsche und niederländische Personenbeinamen in Schweden bis 1420. Uppsala. (Anthroponymica Suecana 3.)
- Sö = Södermanlands runinskrifter. Granskade och tolkade av Erik Brate & Elias Wessén. 1924–36. Stockholm (SRI 3.)
- Torp, Alf, 1919: Nynorsk etymologisk ordbok. Kristiania.
- U = Upplands runinskrifter. Granskade och tolkade av Elias Wessén & Sven B. F. Jansson. 1–4. 1940–58. Stockholm. (SRI 6–9.)
- Ög = Östergötlands runinskrifter. Granskade och tolkade av Erik Brate. 1911–18. Stockholm. (SRI 2.)
- Öl = Ölands runinskrifter. Granskade och tolkade af Sven Söderberg & Erik Brate. 1900–06. Stockholm (SRI 1.)

## Summary

### HENRIK WILLIAMS

#### Towards the interpretation of the personal name **kinā**

The runic sequences **kinā**, in Sö 196, DR 412 and N 815, and [**kinu**] (acc.), in Öl 10, have been interpreted as representing personal names. For the first two inscriptions a putative Old Scandinavian female name *Ginna* (from *Ginnlaug*) has been suggested, and for the third *Kin(n)a* (from *Kristina*) or a putative male name *Ginna*. The fourth record was left uninterpreted by the most recent investigator.

The present author discusses the interpretations of the individual inscriptions and seeks to demonstrate that we are dealing with the same, male, name in all four. There are two realistic possibilities, either *Ginna* (from the verb *ginna* 'to dupe, fool someone; to decoy, entice') or *Gína* (from the verb *gína* 'to gape, yawn'). In either case we are dealing with a name of what is referred to as the *Sturla* type. The alternative *Gína* conforms better to known types of (original) bynames, cf. especially the semantically and derivationally identical byname *Glufsa* 'scoff, guzzle (down), gobble (down)'. The male personal name *Gína* would thus mean 'he who gapes or he who gobbles or is ravenous'.

# Runrön

Runologiska bidrag utgivna av  
Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet

18

---

## BLANDADE RUNSTUDIER

3

*With summaries in English*

Institutionen för nordiska språk  
Uppsala universitet  
2004

Tryckt med bidrag från Vetenskapsrådet

**Abstract**

Blandade runstudier 3. 2004. (Miscellaneous runic studies 3.) *Runrön. Runologiska bidrag utgivna av Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet* 18. 107 pp. Uppsala. ISBN 91-506-1771-0.

This volume comprises seven studies on personal names in Scandinavian runic inscriptions. Six of the papers were originally presented at a seminar held on 10 May 2003 under the heading "Runor och namn" ('Runes and names') at the Royal Gustavus Adolphus Academy for Swedish Folk Culture in Uppsala; the seventh paper (Fridell's) fits in with the theme of the seminar.

The studies illustrate various aspects of runic research: previously interpreted names turn out to be open to alternative interpretations, characters regarded as runes are revealed not to be runes, a reordering of a runic text yields an interpretation of a hitherto unexplained sequence of runes and also, in one case, turns a common noun into a personal name.

*Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet, Box 527, SE-751 20 Uppsala, Sweden.*

© Respektive författare 2004

Sättning: Rätt Satt Hård & Lagman HB  
Typsnitt: Century Expanded

ISSN 1100-1690  
ISBN 91-506-1771-0

Printed in Sweden by  
Reklam & Katalogtryck ab, Uppsala, 2004